

GORIŠKI SLOVENEK

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo in Upravništvo: Via Garducci št. 10, II. nad.

Naročnine:

Italijanska kraljevina: Celo leto Lir 10.-
— Pol leta Lir 5.- — Tri mesece Lir 2.50
En mesec Lir 1.-

Oglasi:

Oglasi na drugi strani Lir 1.- za vrsto —
Mali oglasi Lir 0.05 za besedo — Znižane
cene za letne naročnike.

NAŠI CILJI

Dasi smo neštevilno krat pojasnili ljudstvu, kak je namen tega lista in z javno besedo dokazali, da stremimo le za tem, da se bi ohranili goriški Slovenci v vsaki burji in viharju, srečavamo še vedno osebe, ki mahejo dvomljivo z glavo, kakor češ, da hočemo varati ljudstvo z mamljivimi besedami in objubami.

Pred vsem bodi rečeno, da mi ne zastopamo nobenega političnega programa in ga tudi ne bomo zastopali, dokler se ne rodi na Goriškem nova politična organizacija čistih elementov, ki bodo znali razvozlati zamotani politični položaj na Goriškem v korist slovenskega prebivalstva.

V prepričanju, da pridemo nekega dne do tega, smatramo, da se mora omejevat naša današnja naloga na to, da bistrimo pojme našemu ljudstvu, da ga seznanjamo s strujami, ki se tvorijo v posameznih krajih in državah, da mu obrazložimo pomen današnjega socijalističnega gibanja in ga obvarujemo od utopičnih načrtov, ki mu onemogočajo trezno mišljenje in spoznanje realnega položaja, v kojem se nahaja danes goriško slovensko prebivalstvo.

S tem je tudi dovolj jasno rečeno, da gledamo položaj s treznostjo, ki jo zahtevajo današnji časi. Baš ta treznost pa nam ne dopušča odobravati nikake misli in nikake akcije, ki se bi rodila iz bolestne prenapetosti, ki je lastna mnogim uglednim goriškim Slovincem.

Radi tega je naše stališče danes res težavno. Boriti se moramo proti domišljavosti in vsem starih predsodkom, ki se umikajo le s težavo novim razumom. Toda mi ne obupujemo. Ne straši nas najhujši nacionalni sovražnik, ki nam bi rad podtikal postranske namene, ne strašijo nas težave, ob koje zaveda vsaka nova ideja, ampak straši nas le propad goriških Slovencev bodisi v moralnem bodisi v gospodarskem oziru.

Naš cilj je zbuditi goriške Slovence iz snu in spraviti jih na delo. Kedar bomo enkrat na delu, bo vsak uvidel česa nam je potreba, da se vzdržimo na življenju.

Iz tega namena bomo podpirali z besedo in dejanjem vsako stanovsko organizacijo goriških Slovencev, vsako stremenje po probudi kulturnega življenja, vsako akcijo po zboljšanju gospodarskega življenja, a pobijali bomo brezobzirno hujskarsko politiko in perverzno ideje, ki zastrupljajo naše že itak izmučeno ljudstvo.

Vsak, kdor želi delati v prosep goriških Slovencev, je naš zaveznik, vsak, kdor odpoveduje svoje moči svojim slovenskim sobratom na Goriškem ali pa skuša celo sejati spor med nami, je naš nasprotnik.

Gledé na današnji razvoj časa zastopamo stališče, da se morajo vsi narodi zblížiti kot enakopravni prebivalci te zemlje in bodemo vsled tega nasprotni vsakemu stremljenju, ki bi skušalo povečati razdalje med narodi, kajti baš na ta način bi si goriški Slovenci najbolj škodovali. Za nas postaja od dneva do dneva večja življenska potreba, da se prične naše ljudstvo udeleževati javnega življenja, kajti drugače nam žuga tudi gospodarski polom.

Gledati stvari vedno iz idealnega stališča je naravnost blaznost. Ravno kar se ustanove posvetovalni odbori, ki bodo morali informirati vladne kroge o naših potrebah in težnjah in upajamo, da se goriški Slovenci ne bodo pustili zastopati po poverjenikih, ki niso zadostno poučeni o naših razmerah in ne morejo vsled tega pri vsi dobri volji nadomestovati ljudskega zastopnika.

Skraini čas je vsled tega, da gredo veljaki našega ljudstva v se in premisljujejo, ali zamorejo še dalje prenesti težko odgovornost, da niso o pravem času nastopili za blagor dežele, — ki je že itak toliko hudega pretrpela.

Mi smo trdno prepričani, da je velik del slovenskega prebivalstva na Goriškem na naši strani, toda želeli bi bilo, da stopijo ti elementi iz rezerve in sodelujejo javno.

Običajni izgovori, da se boje internacije, so jalovi, kajti pred vsem se je treba pomeniti glede programa in izzvati vladno stališče napram programu. To nam pa do danes ravno manjka in radi tega nas navdaja nekak čut popolne negotovosti v vsakem pogledu.

Trajno se ta položaj ne vzdrži. Toda škode nam je že dosti napravil in želeli bi bilo vsled tega, da se naši veljaki ojačijo in stopijo na površje. Saj so bili Goričani in Tržačani vedno vzor slovenskega ljudstva in so po svojih duševnih zmožnostih daleko nadkriljevali Kranjce in Štajerce. Radi tega nas navdaja upanje, da tudi v bodočnosti ne bode drugače, čeravno se nam zdi današnji položaj skrajno mučen.

Italijanski nemiri.

Italijanski časopisi so prinašali zadnje dni vesti o težkih izgedih in nemirih v Italiji. Značilno je bilo pri vseh teh nemirih, da so se skoraj nenadoma pojavili v velikem razdalju in da so prvokrat skušali izrabiti to priložnost temni elementi, da bi prišli na površje in uvedli strahovlado.

Znano je, da vlada ne le pri nas, ampak povsod velika nezadovoljnost. Več ali manj je povsod pomanjkanje živil. Brezvestni špekulanti izrabljajo ta gospodarski položaj v svoje umazane namene, ki so nam posebno dobri znani iz za dobe avstrijskih časov. Kdor ima blago, ga noče ne pokazati, ne prodati, ker čaka, da se bi cene zvišale. Tako se je zgodilo zadnji čas tudi v Italiji. Nobeden vladni cenik ni nič več pomagal. Trgovci so navijali za stavo cene blagu. Vrhu tega, se je tudi uvoz zadnje mesece zdatno zmanjšal, kar je špekulante še bolj opogumilo za višanje cen.

Bivša vlada ni znala priti v okom temu zlu. Ugibalo se je sicer na vse mogoče načine, toda kaj odločilnega ni znala storiti bivša vlada. Sedanja je pa še premalo časa na krmlju, da bi mogla popraviti pogreške prejšnje vlade.

Ljudstvo je moralo z žalostjo konstatovati, da ne more od vlade ničesar pričakovati in da ima denar vsak dan manjšo vrednost. Posledica je bila, da je prišla vladati velika beda med srednjimi in nižjimi sloji.

Tako se je ustvarilo v oboje razpoloženje, ki je buknilo najprvo kot stavke v znak protesta proti naraščajoči dragini, potem pa je zadobilo v nekaterih mestih značaj osvete nad brezvestnimi trgovci.

Glavni nemiri so izbruhnili prav v središču Italije, to je po Toskanskem, Romaniji in konečno tudi v Piemontu. Središča so bila to pot delavske zbornice, ki so proglašale stavke proti dragini in samolastno posegale v imetje trgovcev in bogatih kmetov, da nasitijo lačne meščane. V ta namen so se ustanovili po mestih posebni odbori za rekvizicije, ki so se skušali po nekod, kakor na pr. v Imoli blizu Bolonje, preleviti v prave boljševiske sovjetje. Naravno je, da so se vsled tega pojavila nespozumljenja med istimi člani delavske zbornice in da je prišlo do pouličnih spopadov. V obče je pa povsod prevladal še vedno trezen razum, vsled česar ni smatrali teh nemirov za drugo kakor za energično akcijo, da se pride v okom dragini in izkoristivalec draginje.

Vodilna misel je bila, da se rekvirira zaloge živil in da se jih ceno razproda med potrebno prebivalstvo. Ko so trgovci in veliki založniki sprevideli, v kakem položaju se nahajajo, so znižali po večini cene za 50%.

V Florenci na pr. pa tudi to ni več zadostovalo. Razkačena množica je vdrila v prodajalne, jih oplenila in zažgala. V tem mestu je prišlo vsled tega do hudih spopadov med množico in karabinerji. Toda ko je zmešnjava priklopela na verhunec, se je posrečilo delavski zbornici ustaviti nemire in prepričati ljudstvo, da se vrne k svojememu delu.

Najhujše je bilo v Imoli, kjer je dobivalo gibanje obliko socialne revolucije. V spopadih s karabinerji je ostalo pet mrtvih in pet ranjenih. Sedaj se je povrnil mir.

Nevaren položaj je bil v Ankonu, Forliju, Faenzi in Spēciji. Povsod je zaenkrat zopet zavladal mir, ker se trudi vlada, da bi ublažila položaj s primernimi naredbami, ki vrejujejo dovoz in razpečevanje napotrebnejših živil. Te naredbe se uveljavijo tudi v našem ozemlju. Pred vsem je znižana cena zmrzlega mesa na 5 L. 50 cent.

Ti nemiri so prvici pokazali velik pomen stanovskih organizacij ali takozvanih sindikatov. Le ti so brezdvomno rešili položaj in ob enem tudi dokazali, da bode morala računati bodočnost na delavske organizacije kot državo vzdržujoče ustanove, ki bodo dosti večjega pomena nego parlament sam. Kar niso mogli delavski sloji doseči v buržoazijskih parlamentih, dosežejo dandanes prav z lahka potom sindikatov, ki so se izkazali za najboljše zaščitnike stanovskih interesov. V sindikatih ali stanovskih organizacijah leži tudi bodoča zakonodaja, ki ni imela v današnjih parlamentih skoraj nobene podlage več.

Naredba

glede ureditve osvobojenega ozemlja.

Italijanski časopisi prinašajo sledečo za nas jako pomembno vest:

„S posebno naredbo, ki je v tisku, se organično preskrbi za postopen prehod sedanega položaja v stalno aneksijo ozemlj, ki so se zasedla onstran stare državne meje. V središču, v neposredni odvisnosti ministerskega predsednika se ustanovi poseben urad za izvrševanje oblasti, ki jih ima vlada pri splošni upravi teh ozemelj, kakor tudi po zaslišanju posameznih ministerstev za pripravo onih ukrepov, ki so potrebni za prehod iz starega v novi režim. To se izvrši s tem, da se tudi po izvršeni aneksiji združi in dopolni delovanje posameznih upravnih oblasti s posebnim ozirom na dejanski položaj in zakonodajno novih dežel. Pri osrednjem uradu se ustanovi posvetovalna komisija sestavljena po večini iz krajevnih zastopnikov in razdeljena radi posebnosti predmetov na dve pokrajinski skupini, na jadransko in tridentinsko, ki bodo obravnavale snov v posebnih odborih. S tem si zagotovi vlada dragoceno podporo za inicijative in navodila ter zadosti ob enem željam zainteresiranega prebivalstva.

Na periferijah se poskrbi za nameščanje vojaških gubernatorjev skupno z izvanrednimi komisarji, ki bodo razpoglagali s primerno oblastjo in ki bodo v neposrednem stiku z osrednjo vlado.

Imeli pa bodo gotovo začrtan delokrog nasproti poveljstvom okupacijskih čet. S temi vkrepi namerava vlada rešiti hitro in racionalno zamotane in kočljive probleme, na koje se zaveda v zasedenem ozemlju na vsakem polju. Istodobno pa je tudi vlada prepričana, da je tako tudi najbolj ustrezno novim deželam in skupni koristi naroda.

„Corriere della Sera“ od sobote do daje tej uradni vesti sledeči komentar: „Sklepi storjeni v ministerskem svetu dejanski odgovarjajo željam, ki so bile pred kratkem izražene v osvobojenem ozemlju, kjer gotovo ni gospodarski, od vojaške okupacije odvisni položaj, eden najboljših.

Deputacije iz Trsta in drugih osvobojenih mest so prišle tudi te dni v glavno mesto, da pospešijo vspostavitev normalnega življenja, ki se je v njihovih krajih tako zakasnilo vsled zavlačevanja mirovne konference. Dasi ima današnji sklep tudi gotov političen pomen, ne prehitava odločitve mirovne konference. Za sedaj zadeva namreč le ona ozemlja, kojih priklopitev k Italiji je bila vže priznana, in sicer Tridentinsko Benečijo do Brenerja ter Julijsko Benečijo do Trsta in okolice. Večje podrobnosti se zve, kedar bode objavljena tostvarna naredba kr. namestnika. Za sedaj je vredno posebnega pozora dejstvo, da se imenujejo povsod civilni komisarji in da se odpravi popolnoma vojaško upravo“.

Kako sodijo Angleže Tittonijevo delo.

Iz Londona poročajo, da je dopisnik angleškega časopisa „Times“ naziranj, da se kljub nadomestitve Sonnina s Tittonijem ni zboljšal položaj italijanske delegacije v Parizu in sicer kakor pravi dopisnik, radi nepopustljivosti v reškem vprašanju, v kojem je Tittoni ravno tako trdovraten kakor Sonnino.

„Sicer pa“, nadaljuje dopisnik, „je važno opomniti, da se zdi Tittoni odločen ne slediti Sonninove politike, koji se je zoperstavil Wilson. Tittoni priznava, da so bile angleška in francoska vlada pripravljene izpolniti dobesedno londonski dogovor, čemur se je pa zoperstavila ameriška vlada in povzročila padec Sonnina. Tittoni se hoče ogniti posledicam neposredne opozicije proti načelom ameriške politike in se bode vsled tega trudil, da olajša zaključek sprejemljivega sporazuma glede Dalmacije in jadranskega vprašanja sploh, toda glede Reke vzdrži trditev, da mora biti priklopljeno to mesto na podlagi samoodločbe Italiji in da drugačna rešitev ni mogoča.“

Mir z Ogersko.

V petek popoludne se je pričela pečati pariška konferenca s mirovnimi po-

goji, ki so naložili Ogerski. Prišlo se je do zaključka, da se ne more skleniti miru s sedanjo vlado.

Odhod turških delegatov.

Villeneuve Saint Georges 4. Turška delegacija je zapustila grad Montediu v avtomobilu in je odpotovala ob 8.40 zvečer iz postaje v smeri proti Losani.

Grki in Turki v mali Aziji.

Iz Carigrada poročajo, da so morale grške čete izprazniti Aidin, potem ko so turški del mesta oplenile in zažgale. Mesto so osvobodile močne turške čete, ki so razpoglagale s topovi in konjico.

Lansing odstopi?

Iz Londona je došlo poročilo, ki se posnema po „Daily News“, glasom kojega odstopi Lansing, minister vnanih zadev Zjedinjenih držav, iz ameriške delegacije. Dostavlja se, da je ta nepričakovano sklep Lansinga zbudil osupnenje po celi Ameriki in to tim bolj ker namesto, da se bi vrnil z Wilsonom v Ameriko, je prišel v London in se najbrže ne povrne več v Pariz.

Pogovor Tittonija s Tardjemem, Simonom in Whitom.

Pariz 5. Obrazložbo programa italijanske delegacije je podal včeraj Tittoni potom razgovorov s posameznimi zastopniki Francije in Amerike. Tittoni je sprejel zaporedoma Tardjeja, francoskega pooblaščenca, Simona in Whiteja.

Razgovori s Simonom so bili gotovo v zvezi s italijanskim kolonijalnim programom vsled obnovitve italo-frankogangleške komisije, ki ima določiti Italiji kolonijalne odškodnine v smislu člena 13. londonskega dogovora. White je drugi ameriški delegat s posebnim nalogom, ki zadeva vreditev italijanskih vprašanj.

L'„Eclair“, francoski časopis, izraža željo, da se bi Italija pridružila franko-anglo-amerikanski trozvezi, da se tako zopet vspostavi celi ententni blok, ki bi s svojo močjo zamogel zajamčiti svetovni mir, dokler se ne posreči zvezi narodov“ ustaviti bratovstvo med narodi.

Amerikanska finančna pomoč Evropi.

Iz Washingtona dohajajo brzjavje, da je bil neuradno predložen bančnim komisijam senata in poslanski zbornici načrt glede finančne podpore Evropi. Rabilo se bi nekako pet milijard za vspostavitev trgovskega prometa med Ameriko in Evropo. Amerika bi pošljala surovine in Evropa bi zopet eksportirala dovršene produkte, s čemer se bi spravilo trgovsko bilanco, ki se nagiblje sedaj edino na ameriško stran, v zopetno ravnotežje. V tekočem upravnem letu, ki je končalo dne 30. junija, je z našala vrednost ameriškega eksporta v Evropi nič manj nego 54 milijard in 150 milijonov frankov, dočim je izvozila Evropa le za 18 milijard in pol.

Ako se bi v tem razmerju nadaljevalo, je jasno, da dobi ves evropski denar v roke Amerika.

Večni nemiri na Nemškem.

Preko Švice dohajajo poročila, da Nemci še vedno stavekajo. Sodi se, da te stavke ne morejo prenehati, dokler se ne bode videlo pričetka socijalistične reforme; tako se je izjavil neki govornik neodvisne socijalistične stranke pri nekem shodu delavskih svetovetov v Berlinu. Govornik je rekel, da vlada sama ne umeje novega pojmovanja, ki se je rodilo v revoluciji.

Kljubu temu se obrača na boljše položaj v Berlinu, v kolikor zadeva isti železničarsko stavko; slabše je v Frankobrodu, kjer je prenehal vsak promet razun kakega vlaka z živili.

Dopisnik časopisa „Karlruher Tageblatt“ brzjavlja iz Monakovega, da postaja uporno gibanje vedno močnejše. Berliński časopis „Achtuhr Abendblatt“ govori zopet o gibanju za odcepitev Hannoveranske od Prusije in misli, da stoji za tem gibanjem akcija, ki jo podpirajo ugodne angleške osebnosti v svrhu, da bi pomagali vojvodi Cumberland do njegovega starega prestola.

Drugi časopis „Fränkischer Kurier“ spodbuja Vihelma, da naj se preostavi ententi. Kak vtis bi naspravil tak korak v Nemčiji in pri sodnem dvoru! Tozencu se ne bi moglo zabraniti, da si izbere najboljšega zagovornika in predstavi vse svoje razbremenevalne pričev. Vest celega človeštva bi gledala na to, da se ničesar ne skrjuje. Ako se pa ne predstavi in ga k temu le prisilijo, zgubi vse navedene ugodnosti. Seveda zahteva tak čin velikodušnosti.

Angleži hočejo nemškega cesarja poslati v pregnanstvo.

Časopisu „Corriere della Sera“ poročajo iz Londona, da je napravilo na prebivalstvo globok vtis naznanilo, da se bode sodilo nemškega cesarja v Lon-

donu. Časopisi povdarjajo svečanost te sodbe v mestu, o kojem je gojil nemški cesar upanje, da ga zasede na čelu svojih čet. V obče se misli, da bi Lloyd George, kaj takega ne naznanil javno, ako ne bi imeli zavezniki zagotovila od Holandske, da jim izroči cesarja, kojega bodo tekotom sodne obravnave zaprli v zloglasni londonski stolp, kjer ni bil v modernih časih zaprt še nobeden vladar.

Edini slučaj je bil oni Marije Štuart, ki je bila na smrt obsojena. Sicer pa ne nameravajo obsoditi na smrt nemškega cesarja, marveč potem, ko bode njegova krivda svečano dokazana, se ga obsodi v pregnanstvo na kakem samotnem otoku, kakor svojedobno Napoleona.

Sodni dvor bode sestojal iz zastopnikov petero vevlasti: Amerike, Anglije, Francije, Italije in Japonske.

Stavka mednarodnih socijalističnih organizacij.

Francosko in italijansko vodstvo mednarodnih socijalističnih organizacij je sklenilo stavkati 20. in 21. t. m. v znak protesta proti vjevanju entente v Rusiji in zatiranju ruskega bolševizma.

Francoski časopis „Humanité“ objavlja izveček nekega časopisa v Havru z dne 29. junija, v kojem se naznanja, da je bilo naloženih na finski parobrod „Ceres“ več napadalnih vozov sistema Rehaul, ki so bili namenjeni za arhangelško fronto. Pristaniški delavci, „ki so že pred kratkem poškodovali neke parke ruskega rudečega križa, ki je imel isti namen, so bili razhujeni, ker niso dobili nikakega jasnega in odločnega povelja, naj se omenjeno pošiljatev zabrani“. Informator je dostavil še razne podrobnosti, kakor na pr. da je dne 23. junija odrinilo iz Havra proti Črnemu morju 2000 vojakov 82. lovskega polka, in sicer na uradno povelje in proti lastni volji.

Nekemu delegatu metalurgične zveze, ki jih je izpraševal po njihovih namelih, so odgovorili vojaki, da gredo do ruske fronte, toda da nočejo ne streljati na ruske vojake, ne napadati jih. Rusi, ki so prisostvovali odhodu teh vojakov, so imeli solze v očeh.

Tako opravičujejo mednarodni socijalisti svojo napovedano stavko za dne 21. t. m.

Anglija odpokliče svoje čete iz Rusije.

Agencija Reuter objavlja: „Zagotavlja se, da predno nastopi mrzlo vreme, se odpokličejo vse angleške čete iz severne Rusije, izvzemši prostovoljne misije. Izpraznevanje Rusije je vže pričelo. To ne pomenja, dostavlja objava, da je nastopila premenba v vladni politiki, kajti izpraznitev Kavkaza in odpoklic čet iz severne Rusije, je bil vedno namen vlade.“

Bolševiška armada za hrbtom generala Denikina.

Iz Helsingforsa poročajo, da stoji glasom „Pravde“ 40.000 mož močna bolševiška armada za hrbtom armade generala Denikina v pokrajini donskih kozakov. Bolševiške čete so baje zasedle mesti Trapse in Rejkop.

Vojska med Kitajci in Japonci.

(Lavoratore). Francoski časopis „Verité“ piše: „V kratkem bi lahko izbruhnila vojna med Kitajsko in Japonsko. Delegati Kitajske na mirovni konfenci so povprašani slobodno izjavili, da bi morala vrniti Japonska Kitajski vsa ozemlja, ki jih drži zasedana in sicer brez vsakih političnih ali gospodarskih servitutih pravic, ako nima slabih namenov in želi sporazuma s Kitajsko. Ako ne stori tega rade volje, bodo primorani jo oficijelno k temu pozvati in tako riskirati nov vojni požar.“

Monopol na kavo se odpravi.

Po zadnjih vesteh iz Rima je opustila italijanska vlada svoj prvotni načrt, da se bi monopolizirala trgovina s kavo. Na pritisk trgovskih krogov je objubil sedanji ministerski predsednik, da se opusti državni monopol na kavo.

Bratiano se je vrnil v Bukarešt.

Ministerski predsednik Bratiano je zapustil pariško konferenco in se podal zopet v Bukarešt, da odloži čast ministerskega predsednika in pusti svojemu nasledniku težko nalogo skleniti nečasten mir.

Bratiano je zapustil pred vsem Pariz, ker ni mogel uveljaviti pogodbe iz leta 1916 in ker ne upa podpisati takov pogodbe z Avstrijo, ki vsebuje med drugim obvezo, da sprejme Rumunija bodoče klavzule, ki jih določijo ve glede varstva narodnih manjšin in vinske svobode. Podrobnosti teh d niso še znane in radi tega se zd muncem skrajno pomizvalno, dati po na bel papir, kakor kaka premagana žava.

Položaj v Rumuniji je danes jako motan. V Dobruži, od koder so se rale umakniti vse rumunske oblasti velikanska bulgarska agitacija, v silvaniji zahtevajo nemške skupine

novitev malih avtonomnih držav in v Bezarabiji so si v laseh rumunski elementi in sovražniki rumunske vlade.

Sedaj manjka le še boljševiška vstaja pod vodstvom Rakovskega in potem ima zapadna Evropa čas gledati, kako „izumre“ bolševizem na vzhodu.

To so posledice mirovne konference in Wilsonovega programa za ustvaritev trajnega miru na svetu.

Vladni vkrepi proti draginji.

V očigled divjim dogodkom, ki so se odigrali v posameznih mestih Italije, se je ponovno sestel ministerski svet, da bi sklepal o vkrepih proti naraščajoči draginji. Ideja, da bi nakupovala država živež, je bila popolnoma ovržena. Odločilo se je za nekaj mešani režim, to je, nakup se poveri posebnim zadrugam, sestojčim iz producentov in importerjev pod pogojem, da nadzoruje država kupčijo in razpečavanje gotovih najvažnejših živil, kakor je žito, svinško meso, volovje zmazano meso, sladkor, polenovka ton, sir in drugo. Za vsako skupino živeža se ustvari posebno zadrugo, v kateri bodo delovali največji trgovci na debelo in največji konsumenti, kakor so cele občine, zadruga, zastopstva in drugi. Predsednika imenuje vlada. Ta zadruga bo nakupovala v sorazmerju domače potrebe živež in ga dajala na razpolago osrednjim razdelitvenim komisijam, ki bodo imela svoj sedež v Rimu. Država zagotovi zadrugi primeren dobiček za izpostavljenost glavnic in mali priboljšek za pokritje splošnih stroškov. Ta osrednja komisija bo kontingentirala živež (kakor svojedobno v Avstriji), to je porazdelila med posamezne dežele pod nadzorstvom posebnega uradnika, ki bo stal na čelu deželne posetovalne komisije in ki bo razpečeval blago po nabavni ceni med vse prekupčevalce določivši seveda vsakemu živežu ceno, ki ne bo smela presegati 10% tujega dobička. Na ta način pride konsument do potrebne množine in kakovosti živeža na lahek in cen način. Predvideva se, da se bodo posrečilo znižati občutno vse cene navedenim živilom posebno pa tonu, polenovki, mleku in konzervam.

Tekrepe komentira „Secolo“ tako-le: „Na učinek včerajšnjih ministerskih vkrepov bo treba še dolgo čakati. V bistvu je namreč še vse z nova vstvari; prejšnje ministerstvo je sicer zapravljalo čas s težkimi vprašanji aprovizacije, toda rešilo ni nobenega vprašanja. Minister za aprovizacijo Crespi je bil celo odpoklican v Pariz za obravnavanje drugačnih sporov. Načelnik vlade Orlando, ki je z neumnim optimizmom škodoval domovini, je celo izjavil, posnemaje Franceta I., da zna sicer Italija prnesti lakot, toda nikoli ne sramote. Drugi so zopet vrgli v svet geslo: „Italija si bode sama pomagala“. Tako je hotelo vladiti bivše ministerstvo s praznimi, neokusnimi frazami, danes pa plačujemo neprevidnost in pogreške preteklosti.“

Dalje pravi „Secolo“, da so ti izgredi le hipna odpombič proti draginji. Ako se bi imelo to plenjenje nadaljevati, pride mo kmale do tega, da bomo stali pred praznimi jaslji, kajti pogrešek ne leži toliko v draginji, kakor v vzroku draginje, ki je pomanjkanje produkcije in potemtakem vsake konkurence. Pozivlja vsled tega socialiste, naj se držijo svojih programov, ki postavljajo povsod na čelo produkcijo.

„Resto del Carlino“ vidi v teh homatijah socialni preobrat, ki odpira proletarijatu pot do vlade. Vidi rešitev v socialističnih organizacijah, koje treba do bro ločiti od „tujih in neodgovornih elementov, ki skušajo podžigati izgrede, da vstrežejo interesom, ki so v nasprotju z opravičnimi italijanskimi težnjami.“

„Sicer pa“, nadaljuje isti časopis, „se ne more razumeti, česa si morejo tuji podpihovanci pričakovati od javnega odpora: ali mislijo morda, da pogine italijanski narod? da pozabi naš narod na pretrpljene krivice? da prepusti naše vojaštvo, raztrešeno vsled stavk, sovražnikom in njihovim plačanim četam jadranske, azijske in afrikanske dežele?“ Glede delavskih sindikatov trdi, da so se izkazali tako disciplinirane, da se mora odslej vlada nanje oprati in jim izročiti ves preustroj buržoazijske države. Nekdaj tako buržoazijski časopis zaključuje svoj članek: „Vsi naj imajo isto zaupanje vanje (t. j. v delavske sindikate) kakor je imamo mi in kakor je imela vlada prošle dni in ne bodo se varali!“

Zadnja poročila se glase, da se je gibanje razširilo tudi po drugih italijanskih pokrajinah. Trgovine so bile oplenjene v Torinu, Milanu, Livorni, Modeni in v Bari. Povsod se nižajo cene blaga ali pa se jih rekvirira in da na razpolago občinstvu. Posebno resni so emiri v Torinu, toda ugotovilo se je, da so vprizorili te nemire zločinski elementi, ki nimajo socialistične strahčesar opraviti. Na vladno povelje stavlajo povsod posebni odbori, ki določajo cene.

Izgredi na Reki.

„Era nuova“ prinaša vesti o izgredu med italijanskim in francoskim vojskom na Reki.

Spopade se baje povzročili trije pijani francoski vojaki, na koje je šla od strani Rečanov kaka šaljiva opazka. Francoski vojaki pa niso umeli nikake šale in so oddali nekaj strelav na množico. To je privedlo neko italijansko patroljo, ki je hotela francoske vojake aretirati. Ti so pa začeli streljati na to patroljo, ki je seveda odgovorila takoj z ognjem. Dva Francoza sta bila ranjena, tretji jo je pa ubrisal, toda na begu ga je smrtno zadela krogla. Tudi prva dva ranjenca sta umrla v bolnišnici.

Isto dobnost se je pričelo streljati tudi iz dveh ladij. Francoski mornarji na „Sakalavi“ so otvorili ogenj na bližnjo italijansko ladjo „Dante Alighieri“. Hkratu so pričele streljati iz proste luke tudi francoske kolonijalne čete, dočim so se izkrcali italijanski mornarji kr. ladije „Emanuele Filiberto“, da jih obkolijo in in prisilijo k položitvi orožja. Tedaj je prišlo do pravcate bitke. Italijanskim oddelkom se je posrečilo prisiliti francoske čete k udaji, toda objokovati je mnogo žrtve. Med množico je nič manj nego 40 ranjenih in jeden mrtev. Francozi imajo 5 mrtve podčastnike in dva vojaka kolonijalnih čet. Italijani nimajo mrtvih, vendar pa dosti ranjenecv.

Tudi Trst se pridruži italijanskemu gibanju.

Kakor posnemamo iz tržaškega „Laboratore“ z dne 8. julija, se podá posebna komisija h kr. gubernatoratu za zahtevo, da se uveljavijo tudi v Trstu vkrepi, ki so bili storjeni v glavnih mestih kraljestva, in sicer da se zniža od danes naprej cene vsem neobhodno potrebnim blagom izvzemši one, ki se prodajajo na izkaznice, na 50% dosedaj zahtevanega zneska.

Oni trgovci, ki ne nameravajo več držati odprte trgovine, morejo odstopiti svojo trgovino občini, ki jo dá prenesti po izvedenih in jo na to izroči organizacijam konsumentov ali delavski zbornici.

Istodobno se zahteva odpravo sedanega občinskega odbora, ki ne odgovarja zahtevam sedanjega časa.

Cene jedem in pijačam v kavarnah in gostilnah se morajo znižati za 40%, in izvažanje blaga iz mesta je pod strogo kaznijo prepovedati.

Odklanja se vsako sodelovanje z „lažikomisijami“, ki jo je imenoval kr. gubernatorat, ker se ne zaupa v njeno resnost, četudi ni sestavljena po večini iz odurohodov in požeruhov.

Domače vesti

Prvi italijanski funkcionar za naše dežele. Bivši isterski deželni poslanec Salata je imenovan načelnikom osrednjega urada za nove italijanske pokrajine.

To imenovanje je vzbudilo nezadovoljnost tudi med najpoštenejšimi Italijani naše dežele, ne govorimo pa o tem, kako težko bo Slovincem priti do svojih pravic, ako bo načeloval Salata vsem Italiji na novo priklapljenim ozemljem.

Goriški Slovenci morajo gledati na to, da drže svoje interese sami v svojih rokah. V bodoči številki spregovorimo o tem par besedi.

Posestnike avtomobilov in osebe vposobljene za avtomobilno vožnjo pod bivšo avstrijsko vlado vabi civilni komisar za goriško okolico, da se zgledajo v njegovem uradu na Travniku v II nadstropju šte. 3, kjer zadobè nekatera njihove interese zadevajoča pojasnila.

Zakon glede kolekov je na vpogled občinstvu pri kr. civilnem komisariju za goriško okolico in sicer v sobi šte. 3 pri gosp. Cav. Empedokleju Biancorosso.

Predujmi občinam. Vlada naznanja, da se dá vsem občinam zasedenega ozemlja na razpolago 1 1/2 milijonski kredit za vreditev občinskih financ. Najdaljši rok za odplačilo zajetih posojil znaša 50 let.

Občine zamorejo zaprositi, po kakovosti in visokosti potrebščin primerno posojilo, da vredè enkrat svoja gospodarstva.

Krediti napram bivši Avstriji. Izšla je zopet naredba, glasom koje je treba prijaviti do meseca septembra morebitne kredite napram bivši avstro-ogerski mornariji. Ker je ta odredba velike važnosti za naše prebivalstvo, ki po večini ni niti prijavilo teh svojih kreditov, spregovorimo v bodoči številki o načinu, kako je treba napraviti tozadevne prošnje in kateri krediti so zapopadeni v tozadevni objavi tržaške komisije.

Svetujemo pa prebivalstvu naj ne čaka brezbržno in se gane, dokler je še kaj upanja, da se dobi kako odškodnino za hudomušna poškodovanja in rekvizicije bivše avstro-ogerske soldateske.

Matura na državni višji realki v Idriji. Dne 1. julija t. i. so maturirali na državni višji realki v Idriji štirje kandidati z odličnim vspehom, ostalih 10 pa soglasno z dobrim uspehom. Odliko so dobili: Kacin Anton, Poljanšek Alojzij, Poniž Vaclav in Vončina Edgar.

Soglasno z dobrim uspehom so napraviti zrelostni ispit: Burnik Vladislav, Didič Josip, Helmich Vaclav, Jalen Vinko, Kattnig Davorin, Kogej Mirko, Primožič Fran, Vdovč Anton, Vončina Albin in Želko Josip.

TEDENSKI KOLEDAR

- 9. julija Sreda, Anatalija.
- 10. " Četrtek, Amalija.
- 11. " Petek, Pij I. Pap.
- 12. " Sobota, Mohor in Fontunat.
- 13. " Nedelja, 5. pob. Marjeta.
- 14. " Ponedeljek, Bonaventura, Just.
- 15. " Torek, Henrik I, Vladimir.

Upravitelj in urednik: KAROL JUŠIČ.
Tiskarna G. Juch v Gorici.

Naznanilo

Podpisana naznanja Slavnemu občinstvu iz mesta in dežele, da je zopet odprla Hotel in restavracijo pri „Treh Kronah“ s hlevom in garažo za avtomobile. — Domača kuhinja in izbрана vina. Postrežba točna. Priporočuje se za obilen obisk.

S spoštovanjen
udane
Liza Vdova Trobitz.

Tvrška išče krojače. Plača se dobro. Več povè uredništvo, kamor se je obrniti za nadaljna pojasnila.

Išče se še nekoliko dobro ohranjen Harmonium. Ponudbe na uredništvo „Goriškega Slovencea“.

Šolske pisanke se dobi v p. pirni trgovini
ANTONA PERTOT
GORICA - Via Municipio 4 - GORICA
filjalka, Via Teatro 18,

ki je bogato založena z raznovrstnimi pisarniški potrebščinami, šolskimi knjigami i. t. d. Ima tudi knjigovoznico in sprejema izdelovanje fotografičnih slik, klišejev in druga slična dela.

! BAZAR !

Na Verdijem tekališču
Corso Giuseppe Verdi 13

Se nahaja bogata zaloga galanterij, papirja, dišav, toaletnega mila, steklenin, glinastih posod in posebno bogata izbira razglednic in časnikov.

Prodaja se vse na drobno in na debelo
Edina zaloga papirja „Abadie“

S cenami ne more nihče konkurirati.

: Leopold Zakraisek :

Vsakovrstno MILO

in vsako množino na debelo se prodaja od 3 lir naprej za ducat v
Zalogi G. Primas
Gorica, Ulica Teatro št. 18

Velika tvrdka v Vidmu

išče potovalnega agenta v usnju.
Neobhodno potrebno je poznanje slovenskega jezika. Oglasiti se je pri upravnistvu lista.

Velika tvrdka v Vidmu

išče spretne strojarje.
Več se zve pri upravnistvu tega lista

ZOBOZDRAVNIK

ROBERT BERKA
GORICA, ULICA DANTE 4.
Mnogo let asistent pri Dr. PIKL
Zobozdravniški ateljé
Posluje od 8. do 12. dopoldne
in od 2. do 6. popoldne

GIOV. PATERNOLLI

CORSO G. VERDI 34.

Najstarejša knjigarna in trgovina s pisarniški predmeti. Bogata zaloga vsakovrstnih pisarniških potrebščin, slik, barv i. t. d.

SLOVENSKE KNJIGE.

Zaloga edine italijanske slovnice za Slovence: „Italijanščina za Slovence“ sp. V. Bandelj. Slovarji italijansko-slovenski, in slovensko italijanski. - Slovenska postrežba

SIGON JOSIP
Gorica, Ulica Rastello 8

Velika zaloga vsakovrstnih ur, verižic in zlatenin
Najnižje cene

Borovaz & Colledani

GORICA, Riva Castello št. 4

Zaloga manufakturnega blaga na debelo

ZMERNE CENE

GENTILI & ROSSATI

tvrdka za stavbeni materijal
v Gorici, Corso Vitt. Em. 21

ZASTOPSTVO ima Alojz Slamič
v Sv. Luciji in Tolminu

Bogata zaloga vsakovrstnega stavbenega materijala

Med tem tudi Cement PORTLAND